

Proefdieren in het biologiepracticum

Dode gewervelde en ongewervelde dieren worden op biologiepractica van Nederlandse middelbare scholen gebruikt, ongeacht de vraag of deze mede voor educatieve of researchdoeleinden gekweekt, gefokt of gevangen zijn. Het ministerie van OCW is niet bereid iets daartegen te doen, zegt de staatssecretaris in antwoord op kamervragen van de Partij voor de Dieren.¹ In 2006 meldde het ministerie op eerdere vragen van Groen Links dat scholen geen levende proefdieren gebruiken.² Althans, ze mogen niet zonder vergunning met levende gewervelde dieren werken en die vergunning krijgen ze niet. Maar levende ongewervelde dieren mogen zonder vergunning door scholen gebruikt en verbruikt worden, en daar wil het ministerie evenmin iets aan doen.

De aanleiding tot de kamervragen van de Partij voor de Dieren werd gevormd door nieuwsberichten over snijzaalpractica in het Vlaamse voortgezet onderwijs.³ De staatssecretaris antwoordt dat het ontlenen van dode dieren in Nederland niet tot het verplichte eindexamenprogramma behoort, maar dat het scholen vrij staat een didactiek te kiezen die het werken met dode dieren omvat. Wel dient de school, volgens de staatssecretaris, alternatieven te bieden aan leerlingen die daartegen bezwaar hebben.⁴ Verder tekent zij (zonder nadere adstructie) aan dat de scholen veel aandacht besteden aan de emotionele aspecten van dergelijke practica. Maar zij is niet van zins te bevorderen dat practicumopdrachten met dode dieren worden afgeschaft. Evenmin is zij bereid tegemoet te komen aan de wens van de PvdD om 'de ethische discussie rondom dierproeven en de integriteit van het dier in relatie tot dierproeven' tot een vast onderdeel van het biologieonderwijs te maken.

Opmerkelijk is dat de PvdD niet pleit voor het afschaffen van practicumopdrachten waarin gewerkt wordt met levende ongewervelde dieren.⁵ Evenmin vraag de PvdD specifiek aandacht voor practicumopdrachten met dode (gewervelde of ongewervelde) dieren die speciaal of mede voor educatieve of onderzoeksdoeleinden gekweekt, gefokt of gevangen zijn.

De staatssecretaris beweert dat de dode dieren of hun organen 'afkomstig (zijn) van de rattenvanger, de visboer of de slager', maar daarmee maakt zij zich (al dan niet bewust) aan misleiding van de Kamer schuldig. Menno Schilthuizen heeft gepubliceerd over de Stichting Praktisch Biologie Onderwijs, die in 1994 is opgericht met het doel practica van levende en dode dieren te voorzien.⁶ De stichting is gespecialiseerd in 'het leveren van levend en gefixeerd marien materiaal, van garnalen tot haaien.' Daarnaast kan men denken aan de leveranciers van wormachtigen, insecten, dode muizen etc.

Het wordt tijd dat de Partij voor de Dieren zich niet langer met incidentenpolitiek bezighoudt, maar een grondige analyse maakt van de bestaande opzet van biologiepractica in (de bovenbouw van) het voortgezet onderwijs, de uitkomsten daarvan rapporteert, daaromtrent duidelijke politieke doelen formuleert en een actieplan ontwikkelt om die doelen te bereiken. Uit de genoemde kamervragen van Groen Links (2006) blijkt dat niet alleen de Vereniging Proefdiervrij maar ook de Algemene Onderwijsbond van oordeel is dat het gebruik van levende proefdieren in het voortgezet onderwijs zonder bezwaar kan worden afgeschaft.²

De PvdD kan met recht betogen dat scholen de plicht hebben hun leerlingen eerbied voor dierenleven en -welzijn bij te brengen, dat er voldoende alternatieven voor proefdiergebruik zijn om de bestaande opleidings- en vormingsdoelen te bereiken en dat de wetgever daarom, wat het voortgezet onderwijs betreft, moet verbieden:

- het gebruik van levende (gewervelde en ongewervelde) dieren, tenzij aannemelijk kan worden gemaakt dat het gebruikte dier daarvan geen enkele schade ondervindt; en
- het gebruik van dode dieren, tenzij aannemelijk kan worden gemaakt dat die dieren niet speciaal of mede voor dat doel gekweekt, gefokt, gevangen of gedood zijn.

Behalve aan zo'n wettelijk verbod, zou natuurlijk ook gedacht kunnen worden aan een professionele beroepscode van lerarenorganisaties.

Wes Holleman

weblog onderwijs 1-4-2008

<http://www.onderwijsethiek.nl>

¹ <http://www.minocw.nl/documenten/10054.pdf> (kenmerk VO/OK/2008/10054 d.d. 31-3-2008)

² <http://www.minocw.nl/documenten/19388.pdf> (kenmerk VO/OK/06/19388 d.d. 15/5/2006)

³ <http://www.onderwijsethiek.nl/?p=313#comment-144>

⁴ Zij heeft echter niet de moeite genomen te vermelden welke regelgeving daaraan ten grondslag ligt.

⁵ Bijvoorbeeld wormachtigen, slakken, zeesterren, garnalen, insecten.

Vergelijk <http://www.bioplek.org/> en het Telegraafartikel *Stop met dierproeven op scholen* (20-4-2006, zie: <http://www.aob.nl/hobarchief/resultaat.asp?ArtikelID=5444>).

⁶ <http://www.memoschilthuizen.org/text/text77.htm>